

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izda vsak četrtek in volja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrt leta 80 kr. — Naročnina se pošilja opravištvu v dijaškem semenišču (Knabenseminar). — Deložniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezne liste prodaja knjigar Novak na velikem trgu po 5 kr. — Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Liberalizem v smrtnih zadregah.

V Budimpešti izdajajo magyarski Judje nemški list „Pester Lloyd“ imenovan. Tje polagajo nemški liberalci svoja jajca, kedar jih doma znesti nečejo. Nedavno je takšno jajce doli poslal v Budimpešto baje liberalce na glas ter pravi in svetuje svojim nemškim pajdašem: „naj odjenjajo nekoliko, saj za par let, od nekaterih teženj in zahtev liberalizma, kajti sedaj se preveč ljudje nad njimi spodtikajo, in to bi jako oviralo liberalcem zopet na konja vplezati“. Tako kodajeka zvijačnik, ob enem pa potrjuje, da smo liberalizem v Avstriji vendar enkrat v zadrege spravili.

Dolgo nas je mamil ta strašno nevarni tujec. Pravijo, da se kače ropotače ptica blizu nje prišedša tako ustraši, da samega strahu nikamor ne more. Kača jo zelo lebklo pohlastne. Tako je se godilo nam in mnogim narodom v Evropi skoraj 100 let nasproti liberalizmu. Vse je umel omamiti, očarati, v svoje mreže zajeti in pokončavati. Liberalizem je tujec. Oča mu je pred 100 leti živel, imenovan: francosko-angleško brezverstvo. Rodil se je v francoski veliki revoluciji, krstili so ga freimaurerji s krvjo na sto tisoče usmrtenih ljudi. K nam je vlezal prvič l. 1848, a potem l. 1860 in se je šopiril čedalje bolj drzno do današnjega dne. Da so ga ljudje pri nas meni nič tebi nič, ali še zelo z veseljem sprejeli, to je zakrivil njegov lepi potni list. Bilo je namreč na njem zapisano: s v o b o d a, o m i k a, n a p r e d e k. Moj Bog, ktero le količkaj blago srce bi zamoglo tem lepim besedam nasprotovati? Svobodo, omiko, napredek, to želi vsak. Toda v rokah liberalizma bile so ove zlate besede le yaba političnim, neskušnim otrokom. No, politični neskušenci smo pa vsi bili l. 1860. In to je bil glavni vzrok, da smo tujca z veseljem sprejeli in se njegovih nauk oklenoli. Trebalo je 20 let, preden smo spoznali strašno pomoto!

Prvi zasledili so pomoto katoliški duhovniki. To se jim mora častno priznati. Oni so prvi začeli kriva načela liberalizma razkrivati, na žalostne nasledke opozorjevati. Zato so pa si kmalu tudi

naklonili ves srd in jezo vseh liberalcev. Toda duhovniki se niso dali splašiti ter se nasprotnika hrabro lotili. Sedaj jim ogromna večina avstrijskega prebivalstva hvaležno prav daje. Drugi nadalje spoznali so nevarnost liberalizma kmetski ljudje, čemur se ni čuditi, saj merijo vse liberalne naprave na uničenje kmetijskega stanu. Tretji so pristopili manjši obrtniki, kajti tudi njim se zavoljo liberalnih postav slaba godi. Četrti so prišli slovenski, češki in poljski narodnjaki, kajti zapazili so, da ovi liberalizem služi samo nekeje nemškeje svojati v zatirovanje in ponemčenje drugih narodov. Naposled dviga se po strani zelo nov sovražnik liberalizmu. To so — delavci in siromaki, ki se družijo pod imenom: socialistov. Liberalci so namreč združeni z Judi osnovali neko posebno stranko, ki z denarjem baranta in z denarjem vse strahovati, sebi podvreči in sleči streže. Temu se upirajo najprvle delavci v večjih mestih. Do sedaj še ta stranka pri nas ni dovolj znatno stopila na dan. Da se pa pripravlja, na to kažejo mnoga znamenja. Ker pa bi slednje bilo jako nevarno, zato hitijo duhovniki, kmetje, obrtniki in narodnjaki, da se razsajanju liberalizma v okom pride, dokler še ni prepozno! Prve priprave v to svrhu so dognali po svojih poslaneh v državnem zboru pod vodstvom grofa Hohenwarta. Ta podpira ministerstvo grof Taaffejevo ter si prizadeva polagama, brez posebnega hrupa, rane po liberalizmu nam vsekane celiti in Avstrijo urediti. Posrečilo se mu je slovenske, češke, poljske, hrvatske in konservativne nemške poslance združiti in tako uže 2 leti nemške liberalce v manjšini drži.

Sprva se liberalci tega niso posebno bali. Toda čedalje huje preletavata jih strah in groza. Vidijo, kako jim stebel za stebrom pada, kamen za kamnom iz stene lušči, postava za postavo zatre. Od dne do dne prihajajo nemirnejši, obupnejši in divjajo in razsajajo na vse strani. Toda vse je zastoj. Kedar vidijo, da s hudim nič ne opravijo pa začnejo zvijačno prilizovati se posameznim strankam, da bi zvezo z grofom Hohenwartom prerezale. Nekaj časa so pred grofom An-

drassyjem in njegovimi Magyari v Budimpešti klečeplazili in moledovali: „pomagajte nam“. Ponosni Magyari so jih pa v svojih novinah z ostrogi od sebe zbivali. V svojej obupnosti vračajo se sedaj k toliko zasramovanim Čehom in pravijo: „Čehi, pustite Hohenwarta, pustite nemške konservative, mi vam hočemo vse dati, karkoli vaše srce poželi, vendar poprej nam pomagajte Taaffeja vreči in ministerske stole zopet zasesti.“ Vendar Čehi poznajo nemško-liberalno lisico predobro in se toraj ne dajo nikomur zvabiti.

Prej so liberalci v zadregah Bismarka klicali na pomoč. Toda Bismark obrača liberalcem uže sam hrbet in toraj je tudi ta nada splavala po vodi. Nemški liberalci so v Avstriji v takih kleščih, kakor še nikoli. V mehko postljanem gujezdu bi radi počivali toda vzbujeni narodi avstrijski tega ne trpijo in zato davijo nemške liberalce prav hude, smrtne zadrege!

Gospodarske stvari.

Kako letina kaže.

Visoko ministerstvo poljedelstva objavilo je izvestje, kako je letina kazala sredi maja. Iz njega povzamemo sledeče podatke.

Vreme je sploh postalo toplo in ugodno tako, da je vse veselo rasti začelo. Pšenica kaže izvrstno izvzemši po nekatere kraje na Českem. Rž uže cvete pa ne kaže povsod dobro; v Saleburškem in gornj. Avstrijskem je sneg veliko rži polomil. Zimski ječmen v Dalmaciji uže žanjejo, na spodnjem Štajerskem tu pa tam slabo kaže. Jarine in okopavni sadeži so precej zaostali. Koruzo in krompir sejati je slabo vreme dolgo zadržavalo. Detelje in travniki bodo menje krme dajali, nego druga leta. Vinska trta je mnogo zaostala pa krepko žene in več kabrnkov nastavlja, kakor je se bilo nadejati. Uže 7 let niso vinogradi tako lepo kazali. Na Tirolskem so celo ozebli trši mladike s kabrnki pognali. Okolo Klosterneuburga pa je le malo kabrnkov videti. Sadovno drevje kaže lepo v severnih, menje v južnih in planinskih deželah.

Na Ogerskem in Hrvatskem je ugodno vreme majnikovo dobro uplivalo na rastline. Kder so imeli sušo, ondi je pomagal obilni dež prve dni junija. Tudi o uimah, točah, miših, hroščih itd. je menje slišati, kakor druga leta. Nedajajo se vseskozi dobre letine. Le kder so povodnji bile, ondi je slabo. Vinogradi so si zdatno opomogli in postavili obilno kabrnkov. Ako ti ugodno ocvetejo, dobijo ogersko-hrvatski vinogradarji precej veliko vina.

Na Ruskem obetajo zimne in jarine mnogo in lepih pridelkov, v Ameriki pa ne tako. Tukaj bodo imeli mnogo slabše kakor lani in toraj tudi ne bo toliko ameriškega zrnja za izvožno pripravljenega, kakor zadnja leta.

Pomoček zoper zeljske bolhe.

Jeden najboljših pomočkov zoper te nadležne škodljivce, ki sicer ni nov, pa za vsakega lahko dobiti, je navadna gnojnica. Ker pa sama gnojnica, če pride z nježnimi koreninicami mladih rastlik neposredno v dotiko, ta rastlike ugonobi, da poginejo, ali, kakor se navadno govori, da „zgorijo“, treba je gredo, na katero se ima salata, zeljevine, korenje, repa in drugo sočivje posejati in posaditi, jeden ali 2 dni poprej z gnojnico do dobra poškopiti.

Če je gornja plast prsti jeden ali dva dni se dobro posušila, gnojnica niti semena niti mladih rastlik ne ugonobi več. Če je seme pa uže posejano in rastlike posajene, se sme le z največjo sprevidnostjo, z gnojnico greda škropiti. Najbolje se to zgodi z žlebiči ali grabicami ob posameznih gredicah, da se ta mrčes s svojo zalego uniči, rastlinicam pa škoda ne naredi.

Ta priprosti pomoček pa najbolj s tem koristi in pomaga da hitro in krepko rast rastlinic kolikor najbolj pospeši, da tako močne postanejo, da jih bolhe niso več kos uničiti. Da pa gnojnica tudi bolhe z zalego vred ugonoblja, o tem se vsakdo lahko prepriča, kdor uže obsejano ali obsejano gredo, na kateri je kaj zeljskih bolh, previdno z gnojnico škropi. Ko nekaj ur mine, ni več videti zeljskih bolh in v dveh do treh dneh so tudi rastlinice močne in krepke.

V novejšem času so začeli vsake sorte mrčesja s petrolejem preganjati. Kakor nekteri pripovedujejo, je ta pomoček kot dober bil spoznan. Vendar se sme pa to sredstvo le v taki meri rabiti, da se na škropivno kanglo vzame žličica petroleja, v vodo vlije in s to potem škropi. Ta pomoček omenjamo tukaj le tako mimogrede.

Dosti važnejša pa je skušnja, katero je v tem oziru umetni vrtnar Bolke naredil. On pravi, da se tistih gredic, na katerih je bil leto poprej čebul posajen, bolhe niso več lotile. Ker se tedaj ta mrčes čebulovih gredic, kakor skušnja kaže, izogiblje, v njih ne popušča zalege in tedaj tudi ni bolh v gredi, ktere so se v nji zaredile. Onih pa, ki iz sosednih gredic priletijo in priskačejo, je primeroma prav malo. Ta zasledba je velike važnosti, ker je tako mogoče setvine gredice, iz katerih so se mlade rastlike za daljno presaditev popipale, zopet s kakim drugim sadežem zasaditi ali obsejati in tako dvojno korist od njih si pridobiti.

(Konec prih.)

Celjsko čebelarsko društvo ima 19. junija 1881 v Šmarinji v Jagodičevi dvorani popotni shod, pri kojem se tode predavalo o umnem čebelarstvu. Pričetek je po popoldanski službi božji.

Dopisi.

Iz Ptuja. (O okrajnej skupščini na dalje.) Od kod je g. Pisk „privandral“ k nam